



Česká školní inspekce
Královéhradecký inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

**Základní škola Mozaika, o.p.s. Rychnov nad Kněžnou,
U Stadionu 1166**

Adresa: U Stadionu 1166, 516 01 Rychnov nad Kněžnou

Identifikátor školy: 600 001 474

Termín konání inspekce: 1. až 8. listopad 2004

Čj.:	i3-1046/04-5073
Signatura:	oi6cy302

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Soukromá základní škola Mozaika, o.p.s. Rychnov nad Kněžnou, U Stadionu 1166, je z rozhodnutí MŠMT ČR čj. 26 880/2000-21s platností od 1. 9. 2000 zařazena do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení jako právní subjekt. Jejím zřizovatelem je Společnost přátel základní soukromé školy se sídlem 517 Vamberk, Jugoslávská 751. Statutárním orgánem obecně prospěšné společnosti je šestičlenná správní rada, kontrolním orgánem je tříčlenná dozorčí rada. Činnost školy řídí ředitel jmenovaný správní radou.

Součástí úplné základní školy, která poskytuje vzdělání žákům prvního až devátého ročníku, je školní družina a školní klub. V letošním školním roce navštívuje školu 51 žáků z Rychnova nad Kněžnou a okolních obcí.

Žáci prvního až osmého ročníku se učí podle vzdělávacího programu Národní škola čj. 15 724/97-20, schváleného MŠMT ČR s účinností od 1. září 1997. Jeden žák, zapsaný do devátého ročníku, je vyučován na základě individuálního vzdělávacího plánu, který vychází ze vzdělávacího programu Pomocná škola, čj. 24035/97-22.

PŘEDMĚT INSPEKCE

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních podmínek vzdělávání v základní škole vzhledem ke schváleným dokumentům, v termínu inspekce
- ❖ materiálně-technických podmínek vzdělávání ve vybraných předmětech a skupinách předmětů v základní škole vzhledem ke schváleným dokumentům, v termínu inspekce
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání na prvním stupni v předmětech český jazyk, matematika, přírodověda, výtvarná a hudební výchova, na druhém stupni v předmětech matematika, český jazyk, dějepis, výtvarná výchova, občanská a rodinná výchova, vzhledem ke schváleným dokumentům, od školního roku 2000/2001 do termínu inspekce
- ❖ multikulturní výchova
- ❖ rozšíření učebních plánů vzdělávacích programů pro základní vzdělávání

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

V základní škole v době inspekční činnosti učilo osm učitelů a pracovali tři asistenti. Z uvedeného počtu učitelů tři splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro výuku v základní škole, dva pro výuku na druhém stupni základní školy a jeden pro výuku na stupni prvním. Vzdělání ředitelky školy je v souladu s platným právním předpisem. Ostatní učitelé podmínky odborné a pedagogické způsobilosti nespĺňují, protože mají středoškolské vzdělání. Dva z nekvalifikovaných učitelů v současné době studují.

Ředitelka školy při sestavování učebního plánu přidělila oběma kvalifikovaným učitelům druhého stupně předměty podle jejich odbornosti a vzhledem k počtu tříd také jiné předměty na tomto stupni školy. Nekvalifikovaní učitelé učí předměty, které jsou jim blízké, nebo pro jejichž výuku mají předpoklady. Ředitelka učí předměty hudební výchova a komunikace na druhém stupni a vede reedukaci žáků na obou stupních školy, její kvalifikace je však pro výuku na prvním stupni. Výkonem funkce výchovného poradce nebyl v době inspekční činnosti nikdo písemně pověřen, nikomu nebyla snížena míra vyučovací povinnosti. Problematikou výchovného poradenství se zabývá ředitelka školy a problematikou spjatou

s volbou povolání třídní učitelé. Žádný z těchto pedagogů neabsolvoval kvalifikační studium pro funkci výchovných poradců.

Ředitelka školy vypracovala *Organizační řád školy*, jeho součástí je organizační schéma se znázorněnými vazbami přímého řízení. V tomto dokumentu jsou mimo jiné v obecné rovině zachyceny povinnosti ředitelky školy, zástupce ředitelky a ostatních pracovníků. Podrobněji jsou povinnosti pedagogů vyspecifikovány v tzv. *Dodatku ke smlouvě*, který podepisují zároveň s pracovní smlouvou. Kompetence si vedoucí pracovníci rozdělili na základě ústní dohody.

Přenos informací ve škole probíhá nejčastěji osobním jednáním. Součástí informačního systému jsou jednání pedagogické rady, školního (žákovského) parlamentu a jednání se správní a dozorčí radou. Tato jednání jsou plánovitá, pravidelná, jsou z nich pořizovány zápisy. Metodické orgány nejsou ve škole ustaveny.

Ředitelka školy je zkušená vedoucí pracovnice, za dobu existence školy vytvořila fungující systém vedení zaměstnanců, založený především na úzké vzájemné spolupráci a na spolupráci i s dalšími partnery. Pro čtyři začínající učitelky (dvě učitelky – absolventky a dvě, které ve škole působí druhým rokem), je uvádějící učitelkou.

Kontrolní činnosti věnuje vedení školy patřičnou pozornost, v předstihu v tzv. *Termínovníku* písemně informuje pracovníky kromě jiného o termínech kontrol, např. pedagogické dokumentace nebo slovního hodnocení žáků. Hospitační činnost vykonává ředitelka školy podle jednoduchého plánu – dvě hospitace za rok u každého pedagoga, zejména u začínajících preferuje jejich pozvání do hodin. Průběh jednotlivých hodin s učiteli analyzuje a ti závěry z hospitací podepisují. Výsledky zjištěné hospitacemi a kontrolami vedení školy hodnotí a poznatky využívá při organizování, řízení a plánování práce, ale také při plánování dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. V letošním školním roce realizovala ředitelka školy pět hospitací se záznamy. V souvislosti s provozem školy vykonává také kratší návštěvy v hodinách, z nich záznamy neprovádí.

Vzhledem k počtu pracovníků školy, jejich věkovému složení i dalším okolnostem je plánování v oblasti lidských zdrojů velmi obtížné. Ředitelka školy má jasné představy o dalším směřování školy a tímto směrem orientuje další vzdělávání všech pedagogů v rámci společných vzdělávacích akcí. V minulém školním roce se všichni zúčastnili „videotréninku“ interakcí, který pro ně a pro žáky ze třídy, v níž se v této oblasti projevil problémy, opakovaně provedla i s rozbořem speciální pedagoga. V letošním školním roce se společné vzdělávání zaměří na akci, nazvanou *Týmová sborovna*, tedy na týmovou spolupráci při tvorbě rámcového vzdělávacího programu. Na základě výsledků hospitační činnosti je plánováno vzdělávání jednotlivců. Systém dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků je promyšlený.

Jiné hodnocení pracovníků, kromě jejich hodnocení v souvislosti s hospitační činností, není prováděno.

Organizační zajištění činnosti a provozu školy je promyšlené a funkční, stejně jako systém vedení zaměstnanců.

Personální podmínky vzdělávání jsou hodnoceny jako průměrné.

MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Škola je umístěná do patrové budovy, která není bezbariérová, přestože ji navštěvují také žáci tělesně postižení. Jejich pohyb po budově je tím značně omezen. Interiéry školy jsou udržovány v čistotě a vyzdobeny výtvarnými pracemi a výrobky žáků.

Výuka probíhala v kmenových učebnách, počítačové učebně a ateliéru. Až na jednu velmi malou učebnu vyhovují všechny třídy velikostí počtu žáků. V obou třídách prvního stupně jsou relaxační koberce. Nábytek ve třídách je většinou starší, ale zachovalý. Estetická úroveň a podnětnost většiny tříd je na velmi dobré úrovni. Přehledy učiva, nástěnné pomůcky, ale také například mapy, si často vyrábějí žáci sami, což podporuje jejich zájem o výuku a pozitivní vztah k takto vytvořeným učebním pomůckám.

Počítačová učebna je vybavena osmi počítači, které jsou propojeny v síti, z toho čtyři mají připojení na internet. Žákovský nábytek je zde nový, židle s možností nastavení výšky. Uspořádání a vybavení učebny je v souladu s psychohygienickými zásadami výuky.

Ateliér je prostorná místnost, ve které je dostatek odkladných ploch a pracovního místa. Žákovské stolky a židle jsou z různého materiálu a rozdílné velikosti. V zadní části učebny je tiskařský lis a hrnčířský kruh, v přilehlé místnosti, která slouží jako sklad dalšího materiálu, je keramická pec. Ve skříních je uloženo velké množství literatury, materiálů a pomůcek pro různé výtvarné techniky. Výzdoba ateliéru je na vysoké úrovni, podporuje u žáků rozvoj fantazie a estetického citění.

Z didaktické techniky jsou ve škole zastoupeny televizor a videorekordér, radiomagnetofony s CD přehrávačem. Technika je všem učitelům snadno dostupná. Ve sborovně je kopírovací zařízení.

Tituly odborné literatury jsou uloženy na několika místech ve škole. Rovněž žákovská knihovna není soustředěna na jedno místo. K dispozici je velké množství encyklopedií, tematicky zaměřených časopisů a pedagogických svazků. V ředitelně jsou videokazety s vhodným výukovým obsahem, CD nosiče a výukové programy.

Škola zajistila žákům učebnice pro všechny předměty. Ne všechny zakoupené tituly jsou vhodné. Na prvním stupni používají učitelé alternativní učebnice, které zařazují podle schopností a specifických potřeb žáků. Učebnice českého jazyka na sebe ve třídách druhého stupně nenavazují. V sedmém a osmém ročníku mají žáci kromě učebnic pro tento předmět také pracovní sešity. Nepříliš vhodné je používání dvou rozdílných řad učebnic dějepisu. Při matematice pracují s moderními ucelenými řadami učebnic a pracovními sešity. Pro výuku ve všech předmětech využívají učitelé ve velké míře možnost kopírovat různé pracovní materiály.

Vybavení školy pomůckami pro výuku na prvním stupni je dostačující. Velké množství nejen tabelárních ale i prostorových pomůcek si vyrábějí učitelé sami nebo v průběhu výuky společně se žáky. Pro žáky se speciálními potřebami (tělesně i mentálně postižení) jsou k dispozici speciální výukové programy na počítače, čtecí lupa, alternativní učebnice, materiály k nápravě poruchy učení a světelné blikače fungující na způsob bzučáku.

Fond pomůcek pro český jazyk a literaturu a společenskovední předměty je skromný, ale postačující. Na občanskou výchovu si převážnou část pomůcek zajišťuje učitelka sama.

Pomůcky pro matematiku jsou umístěny ve skříní, není k dispozici místnost, která by sloužila jako kabinet. Množství pomůcek je dostatečné, chybí však zpětný projektor a v menším množství jsou zastoupeny dvojrozměrné pomůcky.

Pro výuku hudební výchovy jsou ve škole hudební a rytmické nástroje, CD přehrávač.

Vedení školy se koncepčně zabývá zkvalitňováním materiálně-technického zázemí školy. Pro každý školní rok stanovuje prioritní oblast zlepšení a předkládá správní radě vyhodnocení naplnění úkolů. Učební pomůcky, literatura a speciální pomůcky jsou nakupovány v průběhu školního roku a v závislosti na výši finančních prostředků. Vedení školy každoročně usiluje o získání sponzorského příspěvku a využívá možnosti grantů.

Materiálně-technické podmínky školy jsou na průměrné úrovni.

Vzdělávací programy

Výuka žáků ve školním roce 2004/2005 probíhá podle platných učebních dokumentů. V učebním plánu pro tento školní rok, platném ke dni zahájení inspekce, byla celková týdenní dotace povinných předmětů pro žáky šestého ročníku 29 hodin. Podle učebního plánu vzdělávacího programu Národní škola, čj. 15724/97-20, musí být týdenní počet hodin povinných předmětů pro žáky šestého ročníku v rozpětí 26 až 28 hodin.

Pro žáky se specifickými vzdělávacími potřebami jsou vypracovány individuální vzdělávací plány. Jsou podepsané ředitelkou školy, reedukační asistentkou, zástupcem pedagogicko-psychologické poradny a zákonnými zástupci žáka.

Učební osnovy sledovaných předmětů s výjimkou matematiky byly plněny. Kontrolou třídních knih bylo zjištěno, že ve školním roce 2002/2003 nebyly splněny učební osnovy matematiky. V osmé třídě nebyl z kmenového učiva osmého ročníku probrán tematický celek „*Shromažďování a třídění a vyhodnocování statistických údajů*“.

Povinná dokumentace je vedena na předepsaných tiskopisech a průkazně zachycuje průběh vzdělávání. V třídních knihách a třídních výkazech se vyskytly drobné formální nedostatky (nejednotné a nesprávné označení tříd a ročníků). V katalogových listech žáků není prospěch zaznamenán formou pětistupňové klasifikační stupnice. Žáci dostávají v každém čtvrtletí slovní hodnocení prospěchu z jednotlivých předmětů a v těchto klasifikačních obdobích také provádějí sebehodnocení. Slovní hodnocení je uváděno na vysvědčení, jejichž kopie škola archivuje. Žáci osmého a devátého ročníku dostávají kromě vysvědčení tabulku se známkami jako přílohu.

Kontrolu naplňování učebních osnov provádí ředitelka školy průběžně při své hospitační činnosti. Sleduje časové a obsahové plnění pololetních tematických plánů vyučujících. Dále využívá jednání pedagogické rady zaměřené na prospěch a chování žáků a v případě zjištění nedostatků projednává s vyučujícím úpravu tematického plánu.

V rozvrhu hodin, sestaveném pro školní rok 2004/2005, bylo ke dni inspekce zjištěno, že přestávky po 4., 5. a 6. vyučovací hodině mají délku 5 minut namísto stanovených 10 minut.

Vnitřní řád školy obsahuje všechny předepsané náležitosti, včetně práv žáků. Vypracovány jsou řady všech odborných učeben.

Rodiče jsou informováni o činnosti školy několika formami. Na začátku roku je do všech rodin zasílán informační leták, ve kterém je mimo jiné přehled vzdělávacích aktivit a dotazník pro rodiče. V průběhu roku se konají čtyři třídní schůzky, Den otevřených dveří, rodiče mají možnost požádat o zasílání pravidelných měsíčních zpráv o prospěchu a chování svých dětí. Škola upřednostňuje osobní jednání, přesto umožňuje rodičům telefonický kontakt a zavedla vlastní webové stránky.

Problematiku výchovného poradenství ředitelka rozdělila do tří oblastí. Reedukace žáků se specifickými poruchami učení je zajišťována hlavně formou individuální péče ve skupinkách po třech žácích, dále v rámci nepovinného předmětu v jednogodinové týdenní dotaci. Vzhledem k nízkým počtům žáků ve třídách věnují těmto žákům v hodinách pozornost všichni vyučující. V profesním poradenství, které zajišťuje vždy třídní učitel devátého ročníku, škola spolupracuje s Pedagogicko-psychologickou poradnou Rychnov nad Kněžnou, Speciálně-pedagogickým centrem Náchod a Úřadem práce Rychnov nad Kněžnou.

Oblast prevence sociálně-patologických jevů koordinuje ředitelka školy a podílí se na ní všichni pedagogičtí pracovníci. Spolupracují s Pedagogicko-psychologickou poradnou Rychnov nad Kněžnou, okresním metodikem, dětským psychologem, dětským psychiatrem

a logopedem. Problematika prevence sociálně-patologických je zakomponována do předmětů *občanská a rodinná výchova a komunikace*, zabývá se jí školní parlament.

Klima školy výrazně přispívá k realizaci zvoleného vzdělávacího programu.

Průběh a výsledky vzdělávání na prvním stupni základní školy

Hospitace proběhly v obou třídách a všech ročnících prvního stupně v předmětech český jazyk, matematika, přírodověda, výtvarná výchova a hudební výchova. Jednu třídu tvoří první až třetí ročník a pracuje zde kromě učitelů také asistentka. Druhou třídu tvoří ročníky čtvrtý a pátý. V obou třídách jsou integrováni žáci s různými poruchami učení, chování a jeden žák tělesně postižený. Cíle výuky stanovily učitelky vždy s ohledem na individuální vzdělávací potřeby žáků. Probírané učivo prokazatelně navazovalo na předchozí látku. Organizace výuky vycházela z málotřídního uspořádání, vyučující důsledně respektovali potřeby žáků vyžadující speciální péči. Všechny hodiny byly promyšlené a velmi pečlivě připravené.

Nikdo z učitelů prvního stupně nesplňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro výuku na prvním stupni základní školy. Výuku vedli všichni vyučující věcně a odborně správně, absence vzdělání se na výuce negativně neprojevila. Ke všem žákům přistupovali velmi citlivě, trpělivě řešili problémové situace a zvládali práci v několika odděleních.

Uspořádání nábytku v obou třídách umožňuje práci ve skupinách, žáci spolu mohou lépe komunikovat a spolupracovat. Přestože různá velikost žákovského nábytku odpovídala vzrůstu žáků, nevedli vždy vyučující žáky k návyku správného sezení při psaní. Množství názorných materiálů působí na žáky podnětně. Žáci pracovali s alternativními učebnicemi, pracovními listy a sešity. Informace získávali také z jiných zdrojů např. z encyklopedií, mimoškolní četby, časopisů. Didaktická technika v navštívených hodinách použita nebyla. V hodině hudební výchovy doplnila učitelka zpěv žáků hrou na varhany, kytaru a flétnu. V přírodovědě přiblížil učitel žákům problematiku velikosti planet pomocí různých druhů ovoce, žáci pracovali s globusem. Učitelé poskytovali žákům učební pomůcky, které napomáhaly vytváření představ a upevnění získaných poznatků.

V některých vyučovacích jednotkách učitelé vnitřně diferencovali práci žáků, část výuky však probíhala společně pro oba ročníky např. český jazyk a přírodověda ve čtvrtém a pátém ročníku. Hodina hudební výchovy proběhla se všemi ročníky společně. Organizace hodin neměla charakter běžné výuky. Žáci pracovali ve skupinách, individuálně i ve dvojicích. Učitelé vedli žáky ke vzájemné pomoci a vysvětlení učiva nadanějšími žáky ostatním. Asistentka, která pracuje v první třídě, spolupracovala nejen s postiženým žákem, ale přispívala adekvátní pomocí také ostatním. Velmi efektivně spolupracovala s učitelkou, její přítomnost ve třídě je smysluplná. Ne vždy měli žáci připravenou činnost navíc, tím docházelo k rušivým momentům v průběhu výuky. Téměř v každé hodině žáci společně či ve skupině vytvořili přehled učiva, později využitý k opakování a shrnutí látky. Vzhledem k nízkým počtům žáků v ročnících docházelo k častému zapojování jednotlivců do plnění úkolů, k vytváření skupin a změnám pracovního místa. Učitelé zařazovali často komunitní kruh, písničky, prvky dramatické výchovy a hru. Žáky průběžně motivovali, hodnotili, uplatňovali vzájemnou komunikaci.

Výkony žáků jsou hodnoceny slovně, v sešitech se učitelé písemně vyjadřují ke zdařilosti napsané práce a splnění zadání. Protože hodně žáků trpí některou z vývojových poruch učení, je jejich písemný projev vzájemnou komunikací na slabší úrovni. Většinu hodin zahájili učitelé společným diskusním kruhem, hrou nebo zhodnocením předchozích prací. Vzájemné hodnocení a sebehodnocení výkonů provedli žáci pouze v části hodin.

Všichni vyučující kladou velký důraz na komunikaci, dodržování pravidel a respektování názoru druhého. Žáci měli dostatečný prostor ke sdělení vlastního názoru a k vyjádření postojů. V hodinách učitelé cíleně rozvíjeli vzájemnou komunikaci žáků a jejich osobnostní rozvoj vhodně volenými metodami. Komunikace mezi žáky a učiteli vycházela ze vzájemné důvěry a respektu. Pravidla společného soužití ve třídě i celé škole jsou vyvěšena v některých třídách. Na jejich formulaci se podílejí žáci společně s třídními učiteli. Všichni vyučující využívají vhodné příležitosti k sociálnímu rozvoji žáků, k výchově k toleranci a vzájemnému respektování.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve skupině předmětů na prvním stupni jsou na velmi dobré úrovni.

Průběh a výsledky vzdělávání na druhém stupni základní školy

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu český jazyk

V průběhu inspekční činnosti se hospitace uskutečnily v hodinách jazykového vyučování, literární výchovy a slohového výcviku v šesté až osmé třídě, ve volitelném předmětu tvůrčí psaní v sedmé třídě a při individuální výuce žáka devátého ročníku. Vedení školy navýšilo pro výuku předmětu v šesté a sedmé třídě stanovený počet hodin o jednu hodinu v nadstavbové části učebního plánu zvoleného vzdělávacího programu, v obou třídách je zařazen předmět tvůrčí psaní. Pro časovou realizaci všech tří složek předmětu vyučující zpracovala tematické plány, ty byly v souladu s učebními osnovami, ale v některých hodinách nikoliv se sledovanou výukou. Vyučovací jednotky byly připravené. Výchovně-vzdělávací cíle učitelka stanovila v polovině sledovaných hodin přiměřeně k aktuálnímu stavu třídy, v druhé polovině byly pro žáky příliš náročné, a tudíž byly naplněny jen zčásti. Probírané učivo, kromě jedné hodiny, navazovalo na předcházející učební látku.

Vyučování předmětu v šesté až osmé třídě zajišťuje jedna začínající učitelka, odborně a pedagogicky způsobilá pro výuku na druhém stupni základní školy, ale aprobovaná pro jiné předměty než český jazyk. S jediným žákem devátého ročníku, který se učí podle jiného vzdělávacího programu, individuálně pracuje asistentka. V hodinách začínající učitelky se projeví některé typické nedostatky (např. značná náročnost učiva pro žáky, menší názornost výuky, nebo občasně nespisovné obraty).

Zhlédnuté hodiny byly realizovány v učebnách jednotlivých tříd, velmi prostorných a celkem esteticky uspořádaných, ale z hlediska pedagogické podnětnosti spíš průměrných. Individuální výuka probíhala v počítačové učebně. Ve sledovaných hodinách byly využity učebnice (v jazykovém vyučování není ucelená řada), pracovní sešity a jazykové příručky. Žáci často pracovali s nakopírovanými texty. Didaktická technika nebyla použita kromě počítače, na němž v hodině jazykového vyučování pracoval spolu s asistentem zdravotně postižený žák.

Hodina literární výchovy měla klasickou strukturu, v ostatních převažovala samostatná práce žáků – jednotlivců a ve slohovém výcviku práce dvojic. Právě hodina slohového výcviku byla pro žáky nejvíce zajímavá a přitažlivá. Pro dvojice žáků, které byly dříve hotové, připravila vyučující další činnost a v závěru se téměř všichni podíleli na hodnocení výsledků práce. V ostatních hodinách závěrečné shrnutí, či zopakování poznatků a zhodnocení práce žáků chybělo. Poměrně náročná pro žáky se jevila hodina jazykového vyučování, zaměřená na opakování učiva gramatiky a téměř celá organizovaná jako samostatná práce. Didakticky nevhodně byla realizována první část hodiny literární výchovy (nepřipravená četba básně), v dalších částech už výuka probíhala v souladu s didaktickými zásadami. Ve všech hodinách učitelka přistupovala k žákům individuálně, některé dovedla podnítit k činnosti, některé

nikoliv. Výuka probíhala zpravidla přiměřeným tempem, relaxace pro žáky byla zařazena jednou, jen ojediněle mohli opustit místo.

Vstupní i průběžná motivace byly zařazeny poměrně málo, zpravidla učitelka seznámila v úvodu hodin žáky s cílem. Jen některé činnosti měly pro žáky motivační charakter, např. dokreslování obrazce, říkanka na procvičování rytmu, hádanka. Aktivita žáků kolísala v závislosti na organizaci vyučování mezi nadprůměrnou až podprůměrnou.

Vzájemné vztahy mezi učitelkou a žáky se teprve utvářejí. V některých zhlédnutých vyučovacích jednotkách panovala příjemná atmosféra, v některých méně příjemná, žáci akceptovali stanovená pravidla chování a jednání. Učitelka v hodině slohového výcviku, ve volitelném předmětu a částečně i v literární výchově vytvořila prostor pro komunikaci žáků a ti jej využívali velmi bezprostředně. Málo však docházelo k rozvoji jejich komunikativních dovedností – správná formulace odpovědí, či větné odpovědi.

Výchozí znalosti žáků prověřovala učitelka zpravidla společným opakováním. Čtvrtletní slohové práce, napsané v osmém ročníku, byly pečlivě opravené, přiměřeně náročné a procentuálně zhodnocené. Grafická úroveň žákovských sešitů je dosti nízká.

Individuální výuka žáka devátého ročníku probíhala v souladu s jeho schopnostmi a možnostmi. Bylo patrné, že spolupráce žáka s asistentkou je dlouhodobější a jsou mezi nimi příznivé interpersonální vztahy.

Průběh a výsledky vzdělávání v českém jazyce jsou hodnoceny jako dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání ve skupině společenskovedních předmětů

Hospitační činnost byla realizována ve vyučovacích jednotkách dějepisu a v hodinách občanské a rodinné výchovy, která se v tomto vzdělávacím programu učí jako integrovaný předmět.

Učitelky zpracovaly pro oba předměty tematické plány podle učebních osnov a dodržely v nich návaznost učiva. Výuka byla s nimi v souladu kromě občanské a rodinné výchovy v sedmé třídě, kde výuka postupovala rychleji. Učitelka tohoto předmětu je začínající a s tematickými plány se učí pracovat. Vedení školy určilo v učebním plánu týdenní časovou dotaci na výuku dějepisu v každé třídě na dvě hodiny, pro občanskou a rodinnou výchovu byla dodržena tatáž časová dotace. V některých třídách probíhá výuka obou předmětů v dvouhodinových blocích. Cíle zhlédnutých hodin učitelky stanovily přiměřeně k aktuálnímu stavu tříd, žáky s nimi v úvodu hodin seznámily a tyto cíle byly splněny. Bezprostřední příprava učitelek na sledované hodiny byla velmi pečlivá.

Ve školním roce 2004/2005 zajišťují výuku dějepisu dvě učitelky, obě bez odborné a pedagogické způsobilosti, jedna z nich má však poměrně dlouhou pedagogickou praxi a druhá je začínající. Začínající učitelka vyučuje také druhý sledovaný předmět. Pedagogické zkušenosti učitelky dějepisu i její zájem o předmět se promítly do kvality výchovy a vzdělávání žáků. Rovněž druhá učitelka projevovala zájem o výuku a také velmi hezký vztah k žákům, přesto se zejména ve výuce dějepisu objevovaly některé didaktické nedostatky (výklad formou monologu, nadbytečné množství faktů apod.). Po odborné stránce učitelky prezentovaly učivo správně.

Vyučovací jednotky obou předmětů probíhaly v kmenových učebnách jednotlivých tříd. Přestože tyto učebny nebyly pro sledované předměty příliš pedagogicky podmětčné, učitelky si potřebné pomůcky zajistily a využily také dostatečný prostor a odpočinkové koutky v učebnách. Materiálně-technické zázemí pro výuku dějepisu je ve škole na průměrné úrovni, chybějí vhodné atlasy, některé mapy a žáci používají dvě různé řady učebnic. Pro výuku občanské a rodinné výchovy je situace obdobná. Didaktická technika je ve škole k dispozici,

využita ve sledovaných hodinách nebyla. Žáci často pracovali s nakopírovanými texty, encyklopediemi a různými obrázky, někdy s mapami a učebnicemi.

Učitelky v obou předmětech s drobnými obměnami dodržovaly tzv. klasické schéma hodiny – cíl hodiny, zopakování předchozího učiva, výklad se zápisem a shrnutí nebo procvičení získaných poznatků. Pokud výuka probíhala v dvouhodinovém bloku, druhá hodina byla zaměřena především na upevnění nového učiva. V hodinách dějepisu učitelky preferovaly frontální formu výuky a doplňovaly ji aktivitami žáků, např. samostatnou prací žáků s nakopírovanými texty, vyhledáváním údajů na mapě či v učebnici, zakreslováním údajů do slepých map, prohlížením obrázků v encyklopediích apod. Obě aktivizovaly žáky vhodně volenými otázkami. Zapojit žáky do vyvozování nového učiva se dařilo zkušenější učitelce. Zápis z hodin byl zpravidla přiměřený věku žáků. Ve vyučovacích jednotkách občanské a rodinné výchovy převažovaly činnosti žáků. Po seznámení s cílem hodiny a kratším úvodem následovalo rozdělení žáků do dvojic či skupin a jejich samostatná práce, nebo příprava na předvádění scének a pak prezentace zadaného úkolu či práce. Poté se rozpoutala diskuse, v níž žáci uplatňovali své životní zkušenosti. V závěru hodin obou předmětů učitelky, někdy společně se žáky, shrnuly a zopakovaly učivo, zhodnocení práce žáků nevěnovaly příliš pozornosti. Výuka se odvíjela přiměřeným tempem a probíhala u stolků i na koberci, žáci měli možnost v průběhu hodiny se napít, opustit místo, změnit polohu těla.

Vyučovací jednotky dějepisu, které vedla zkušená učitelka, byly prostoupeny některými hezkými motivačními prvky – četbou ukázky, křížovkami. Někdy největší motivací pro žáky byla zvolená aktivita – předvádění scének z rodinného života, doplňování historických míst do slepých map, vyhledávání informací v encyklopediích. V obou předmětech učitelky využívaly mezipředmětové vztahy i některé výchovné momenty.

Atmosféra ve třídách a úroveň interakce mezi učitelkami a žáky i žáky navzájem byly velmi dobré, někdy průměrné, žáci dodržovali, až na výjimky, stanovená pravidla chování a komunikace. Učitelky vytvářely prostor pro komunikaci žáků a ti jej využívali. Nezaměřovaly se na rozvoj komunikativních dovedností žáků.

Učitelky činnosti žáků průběžně hodnotily, nejčastěji pochvalou. Ústní zkoušení se neuskutečnilo. Po každé samostatné aktivitě žáků v průběhu hodiny následovala zpětná vazba.

Průběh a výsledky vzdělávání ve skupině společenskovědních předmětů jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu matematika

Týdenní dotace předmětu je stanovena v šestém ročníku na minimální výši čtyř hodin. V sedmém a osmém ročníku je minimální počet tří hodin v základní části navýšen o jednu hodinu. Zařazení hodin do nadstavbové části nebylo využito.

Vyučující, který výuku matematiky zajišťuje, zpracoval podle učebních osnov tematické plány na první pololetí. Na základě hospitací a kontrolou třídních knih bylo zjištěno, že vzdělávací cíle a učební osnovy byly v době inspekce plněny. Bezprostřední příprava vyučujícího na jednotlivé hodiny byla velmi dobrá, obtížnost učiva přizpůsoboval schopnostem žáků. Skutečnost, že má matematiku ve své aprobaci, měla příznivý vliv na odbornost výuky.

Výuka probíhala v kmenových třídách, které nejsou pro matematiku vybaveny didaktickou technikou ani názornými pomůckami. Žáci mají k dispozici moderní učebnice, sbírky úloh a další, vyučujícím připravený příkladový materiál. Ve zhlédnutých hodinách byly učebnice využity jen sporadicky, materiální podpora výuky matematiky byla na slabší úrovni.

Sledované hodiny měly jednoduchou strukturu, samostatnou práci žáků ve dvojicích či skupinách s individuální pomocí vyučujícího jednotlivcům střídaly krátké vysvětlující vstupy učitele pro všechny žáky. Kontrola výsledků byla zdoluhavá, procvičování a ústní opakování bez zdůraznění správného závěru. Tempo výuky bylo přiměřené schopnostem žáků.

Úvodní motivaci vyučující neuplatnil, nahradil ji stručnou informací o průběhu hodiny. V průběhu většiny hodin žáky aktivizoval pochvalou a povzbuzením. Závěrečné shrnutí učiva a hodnocení práce žáků vyučující neprováděl, hodiny jednoznačně neukončoval.

Ve vzájemné komunikaci byla velká otevřenost, žáci ukázněně diskutovali. Atmosféra vyzářovala vzájemnou úctu a respekt.

Žáci nebyli hodnoceni příliš často, ale objektivně a pozitivně. Prvky vzájemného hodnocení či sebehodnocení žáků nebyly pozorovány.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu matematika jsou dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětech s esteticko-výchovným zaměřením

V učebním plánu školy pro letošní školní rok je výtvarná výchova dotována ve všech ročnících dvěma hodinami. Pro žáky osmého ročníku je tedy minimální počet o jednu hodinu posílen. Týdenní dotace hudební výchovy je v každém ročníku druhého stupně jedna hodina.

Vyučující výtvarné výchovy zpracovala tematické plány podle učebních osnov. Jsou v nich zahrnuty všechny stanovené složky, důraz je položen na práci s materiálem a prostorové vytváření. Na hudební výchovu tematický plán vytvořen nebyl.

Výtvarnou výchovu, stejně jako hudební výchovu, vyučuje na druhém stupni vždy jediná vyučující. Jejich chybějící kvalifikace neovlivnila negativně kvalitu výuky sledovaných předmětů.

Výuka výtvarné výchovy žáků všech tříd druhého stupně probíhala v samostatné odborné učebně – ateliéru. Jeho velmi dobré vybavení a vzhledem k malým počtům žáků ve třídách i dostatečná prostornost byly pro kvalitu výuky přínosné. Vyučující tyto skutečnosti dobře využívala při materiální podpoře vyučovacího procesu. Hodiny hudební výchovy probíhaly v kmenových třídách. Žádná z nich není pro výuku předmětu vybavena, vyučující si hudební nástroj, přehrávač, notový materiál a další pomůcky do tříd musela donést. Materiální podpora sledovaných hodin hudební výchovy byla dobrá, učitelka při zpěvu žáky doprovázela hrou na kytaru.

Obě vyučující si hodiny výtvarné i hudební výchovy pečlivě připravily, dbaly na návaznost učiva a úvodní motivaci. Ve výtvarné výchově učitelka zařazovala v úvodu hodin besedu a v jednom případě využila výstavu, která probíhala přímo v budově. Ve vlastní práci žáci tyto prožitky uplatnili a výtvarně zpracovali. V závěru hodin byly žakovské výtvary společně zhodnoceny. Práce žáků jsou vystavovány v ateliéru a v celém interiéru školní budovy. Ve zhlédnutých hodinách hudební výchovy vyučující velmi zdařile provázala prvky hudební teorie s poslechem hudby a vlastním zpěvem a činnostmi žáků. Metody a formy práce často střídala, žáky aktivizovala pochvalou. Relaxační aktivity byly na vysoké úrovni, žáci velmi ochotně spolupracovali při všech činnostech.

Interakce a komunikace v obou sledovaných předmětech byla přirozená, na velmi dobré úrovni.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětech s esteticko-výchovným zaměřením jsou velmi dobré.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Vzhledem ke složení žáků školy a jejich výukovým problémům škola nevyužívá žádné standardizované testy ani učitelé nevytvářejí žádné evaluační nástroje nad rámec běžné klasifikace. Ředitelka školy sleduje uplatnění absolventů v dalším studiu, či pracovním procesu.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání

Průběh a výsledky vzdělávání jsou celkově hodnoceny jako velmi dobré.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Škola úzce spolupracuje s místními mateřskými školami a formou celoročního projektu napomáhá bezproblémovému přechodu dětí do základní školy. Zaměřuje se na prezentaci výsledků žáků na veřejnosti, organizuje pro ně, jejich rodiče i širší veřejnost různé akce, jako jsou např. závěrečná školní slavnost, velikonoční a vánoční dílny, tzv. rodičovské dny apod. Přibližně jednou za měsíc se všichni učitelé a žáci zúčastňují školního vzdělávacího projektu (Den stromů, Den zvířat, Den nekuřáků aj.). Pedagogové organizují pro žáky řadu školních aktivit s kulturně vzdělávacím zaměřením, jezdí s nimi na tematicky zaměřené exkurze.

Součástí inspekční činnosti byly dvě tematicky zaměřené inspekce

1. „Multikulturní výchova“

Zjištění z této tematicky zaměřené inspekce, která probíhá i v jiných školách, budou souhrnně zveřejněna ve výroční zprávě ČŠI o školním roce 2004/2005.

2. „Rozšíření učebních plánů vzdělávacích programů pro základní vzdělávání“

Ředitelka školy rozšířila učební plán tím, že zařadila v sedmém ročníku volitelný předmět český jazyk-tvůrčí psaní. Předmět je vyučován učitelkou, která je začínající, splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, ale nemá český jazyk ve své aprobaci. Navýšená hodina pomáhala rozvíjet dovednosti, nárůst zátěže žáků nepřináší. Celková úroveň zhlédnuté hodiny, užití formy a metody práce byly průměrné.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí, kterým se mění zařazení Základní školy Mozaika, o.p.s. Rychnov nad Kněžnou, U Stadionu 1166 do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s účinností od 1. 9. 2000, vydané MŠMT pod čj. 26880/2000-21 dne 7. 9. 2000
2. Vzdělávací program Národní škola, schválený MŠMT ČR dne 17. 3. 1997 pod čj. 15724/97-20, s platností od 1. 9. 1997
3. Aktualizované sdělení MŠMT k učebním plánům vzdělávacích programů pro základní vzdělávání platných od 1. 9. 2004, ze dne 22. 6. 2004
4. Učební plán pro školní rok 2004/2005 platný v době inspekční činnosti, podpis ředitelky, razítko

5. Ověřené kopie dokladů o vzdělání pedagogických pracovníků, kteří učili sledované předměty v době inspekční činnosti
6. Rozvrh hodin tříd a učitelů platný v době inspekční činnosti
7. Výroční zpráva za školní rok 2003/2004 schválená správní radou o.p.s. dne 30. 8. 2004
8. Protokoly o komisionálních zkouškách za školní rok 2003/2004
9. Třídní knihy vedené ve školních letech 2000/2001 – 2004/2005
10. Záznamy o práci v nepovinném předmětu vedené ve školním roce 2004/2005
11. Tematické plány sledovaných předmětů, vedené ve školním roce 2004/2005
12. Individuální vzdělávací programy integrovaných žáků ve školním roce 2004/2005
13. Seznam žáků se speciálními potřebami ve školním roce 2004/2005
14. Preventivní program školy na školní rok 2004/2005 ze dne 6. 9. 2004
15. Vnitřní řád ZŠ Mozaika ze dne 24. 9. 2004, podpis ředitelky, razítko
16. Řády odborných učeben výpočetní techniky a výtvarné výchovy ze dne 1. 9. 2004, podpisy ředitelky, razítka
17. Organizační řád ZŠ Mozaika, o.p.s., Rychnov nad Kněžnou, (včetně organizačního schématu) ze dne 26. 8. 2004, téhož dne schválen pedagogickou radou, podpis ředitelky, razítko
18. Dodatek ke smlouvě (zodpovědnost učitelů a vychovatelů), datováno, podpisy ředitelky školy a pracovníka
19. Záznamy z jednání pedagogické rady, vedené od školního roku 2000/2001, podpisy přítomných
20. Záznamy z jednání správní a dozorčí rady ZŠ Mozaika, o.p.s., Rychnov nad Kněžnou, datovány, podpisy přítomných
21. Organizace školního roku 2004/2005, podpis ředitelky, razítko
22. „Termínovník“ pro školní rok 2004/2005 (včetně plánu některých kontrol), podpis ředitelky, razítko
23. Záznamy z hospitací, vedené ve školním roce 2004/2005, datované, podpisy hospitovaných
24. Návrh plánovaných akcí na 1. pololetí školního roku 2004/2005, podpis ředitelky, razítko
25. Další vzdělávání pedagogických pracovníků 2004/2005 (plán)
26. Dohoda o využití videozáznamů a platbě služeb, podpisy, razítka
27. Vzorky sebehodnocení žáků školy ve školním roce 2003/2004
28. Čtvrtletní slohové práce z českého jazyka napsané žáky VIII. třídy ve školním roce 2004/2005
29. Vzorky sešitů žáků, vedených ve školním roce 2004/2005

ZÁVĚR

Personální podmínky základní školy umožňují vzdělávání a výchovu žáků i realizaci zvoleného vzdělávacího programu. Organizační zajištění činnosti a provozu školy je promyšlené a funkční, stejně jako systém vedení zaměstnanců. Propracovaná je oblast dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Vhodně volenými vzdělávacími akcemi

zaměřenými především na metodiku výuky ředitelka částečně kompenzuje nedostatek kvalifikovaných učitelů.

Materiálně-technické podmínky vzdělávání jsou celkově na průměrné úrovni. Prostory nejsou ideální vzhledem k tomu, že tělesně postižení žáci nemají bezbariérový přístup do školy ani do tříd. Také sociální zařízení je umístěno ve vedlejší budově. Tato situace komplikuje samostatný pohyb žáků s tělesným postižením..

Nábytek a vybavení tříd je znatelně lepší na prvním stupni, velmi dobré jsou podmínky pro výtvarnou výchovu. Množství a sortiment pomůcek jsou postačující, ale rezervy jsou zvláště v materiálním vybavením pro předměty vyučované na druhém stupni.

Nedostatky byly zjištěny v učebním plánu pro školní rok 2004/2005, v plnění učebních osnov ve školním roce 2002/2003 a v sestavení rozvrhu hodin pro školní rok 2004/2005 z hlediska délky přestávek. Organizace vzdělávací činnosti je propracovaná, stejně jako informační systém a spolupráce s rodiči.

Průběh a výsledky vzdělávání ve sledovaných předmětech byly v českém jazyku a matematice dobré, v ostatních předmětech velmi dobré. Ve výuce převažovaly formy a metody práce, které umožňují individuální přístup k žákům, či diferenciaci požadovaných úkolů. Pozitivním jevem byla snaha učitelů, aby každý žák zažil úspěch. Jejich společným cílem bylo respektování osobnosti žáka, rozvoj komunikace, dovednosti naslouchat a spolupracovat i uplatňování tolerance. Závěrečnému shrnutí učiva, hodnocení výkonu žáků a naplnění cíle hodin učitelé nevěnovali dostatečnou pozornost.

Určitou formou zjišťování výsledků vzdělávání a zpětnou vazbou je sledování úspěšnosti žáků v dalším studiu.

Hodnotící stupnice:

vynikající	velmi dobrý	dobrá (průměrný)	vyhovující	nevyhovující
------------	-------------	------------------	------------	--------------

Pro účely poskytování dotací ve smyslu § 5 odst. 3 písm. c) zákona č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním zařízením a školským zařízením, ve znění pozdějších předpisů, je škola hodnocena jako průměrná.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektor Titul, jméno a příjmení

Podpis

Vedoucí týmu Mgr. Pavel Baštář

.....

Člen týmu Mgr. Martina Bělková

.....

Člen týmu Mgr. Svatava Fejglová

.....

V Náchodě dne 7. prosince 2004

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 8. prosince 2004

Razítko

Ředitelka školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Mgr. Kamila Zemanová Stieberová

.....

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Mgr. Pavel Baštář, ČŠI, Raisova 1816, 547 01 Náchod. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad – odbor školství	2004-12-22	i3-1046/04-5073
Zřizovatel	2004-12-22	i3-1046/04-5073
Správní rada	2004-12-22	i3-1046/04-5073

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány.